

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **S. J.**, zastoupený JUDr. Marií Cilínkovou, advokátkou se sídlem Praha 1, Bolzanova 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2008, č. j. 46 Az 78/2008 - 22,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené advokátce stěžovatele JUDr. Marii Cilínkové **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2856 Kč. Tato částka bude jmenované vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 7. 5. 2008, č. j. OAM-288/LE-BE03-BE07-2008 (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalované Ministerstvo vnitra neudělilo žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění do 24. 4. 2008 (dále jen „zákon o azylu“).

Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu Praze žalobou, který ji rozsudkem ze dne 24. 6. 2008, č. j. 46 Az 78/2008 - 22, jako nedůvodnou zamítl. V odůvodnění tohoto rozsudku krajský soud konstatoval, že žalobce neuvedl jediný důvod pronásledování podřaditelný pod § 12 písm. a) či b) zákona o azylu, ani žádný takový důvod nebyl ve správním řízení prokázán. Z tohoto důvodu krajský soud aproboval závěr žalovaného, že žalobce pronásledování z důvodů uvedených v citovaných ustanoveních vystaven nebyl. Jediným tvrzeným důvodem žádosti o azyl byla obava z výhrůžek ze strany členů pravoslavné církve pro žalobcovo katolické vyznání, a to za účelem přinutit žalobce vyznávat pravoslaví. Žalovaný sice věrohodnost žalobcova katolického vyznání zpochybnil, protože žalobce nedokázal odpovědět ani na jednoduché otázky katolické

věrouky, krajský soud však tuto věrohodnost neposuzoval, neboť ani v případě, že by žalobce skutečně byl praktikujícím katolíkem, nebyly by splněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany. Žalobce totiž nikdy nebyl fyzicky napaden, katolický kostel nadále navštěvoval a v praktikování víry mu nikdo nebránil. Ukrajinská ústava i zákony se snaží svobodu vyznání chránit; s potížemi se přitom setkávaly jen některé menšinové náboženské skupiny, mezi něž však katolická církev nepatří. Žalovaný taktéž zpochybnil motiv podání žádosti o mezinárodní ochranu, neboť byla podána zhruba rok po příchodu žalobce do České republiky, a to v okamžiku, kdy byl zadržen policií. Ze spisu dále vyplynulo, že žalobce není rodinným příslušníkem osoby, již byl azyl udělen, a proto nejsou splněny ani podmínky § 13 zákona o azylu. Udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 zákona o azylu) je výlučně věcí volné úvahy správního orgánu, a proto podléhá soudnímu přezkumu jen potud, zda tento závěr vychází z dostatečných podkladů a je logicky správný. Osobní poměry žalobce rozhodné pro splnění podmínek udělení humanitárního azylu shledal krajský soud za dostatečně objasněné a závěr žalovaného není se shromážděnými podklady v rozporu. Konečně k podmínkám udělení tzv. doplňkové ochrany krajský soud uvedl, že ze získaných informací nelze učinit závěr, že by žalobce náležel k osobám vyjmenovaných v § 14a a § 14b zákona o azylu.

Rozsudek napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností s odkazem na důvody vyplývající z ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel má především zato, že závěr krajského soudu, který i přes uváděný náboženský útlak a šikanu dovodil na straně stěžovatele pouhé ekonomické důvody, neodpovídá skutkovému stavu věci a nelze jej dovodit ze spisového materiálu. Navíc je úvaha soudu nepřezkoumatelná, v důsledku čehož je právní posouzení věci nesprávné. Mezinárodní ochranu je třeba poskytnout tehdy, kdy stát původu není schopen ochranu poskytnout a takové útoky trpí, což je případ Ukrajiny, kde fungování justice a policie není účinné. Krajský soud v podstatě odkázal na napadené rozhodnutí, ačkoli se v něm žalovaný faktickou vynutitelností práva nezabýval, a tím jeho nesprávná zjištění jednostranně převzal. Jak napadené rozhodnutí, tak rozsudek soudu, jsou proto nepřezkoumatelná. Pokud by totiž žalovaný provedl správné právní posouzení věci, dospěl by k závěru, že je dán důvod pro udělení azylu spočívající v odůvodněném strachu z pronásledování stěžovatele pro jeho katolické vyznání a z nátlaku na přestoupení na pravoslaví. Ze všech výše uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření k věci popřel oprávněnost stížných námitek a odkázal na obsah správního spisu, zejména na vlastní stěžovatelovo podání a výpovědi. Opětovně upozornil na nevěrohodnost stěžovatelových tvrzení ohledně jeho náboženského vyznání a na pravděpodobné motivy žádosti o mezinárodní ochranu. Má zato, že učinil všechny potřebné kroky k objasnění stavu věci, dal stěžovateli možnost uvést veškeré důvody žádosti i vyjádřit se ke shromážděným podkladům a navrhnout jejich doplnění. Potíže uváděné stěžovatelem nelze kvalifikovat jako pronásledování, a to jednak pro jejich nízkou intenzitu a charakter původců, jednak pro možnost obrátit s žádostí o pomoc na státní orgány. Stěžovatel dále neuvedl žádné důvody přijatelnosti své kasační stížnosti. Otázku vyhrožování, intenzity potíží se soukromými osobami, přičitatelnosti jejich jednání státním orgánům a snahou o legalizaci pobytu jako důvodu žádosti o azyl Nejvyšší správní

soud opakovaně řešil ve svých rozhodnutích. Žalovaný proto navrhl odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost, případně její zamítnutí pro nedůvodnost.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud, ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s., zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovateli již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele a je podmíněn již zmíněným přesahem jeho vlastních zájmů.

Úvodem Nejvyšší správní soud uvádí, že zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb., s účinností ke dni 13. 10. 2005. Pokud jde o jeho výklad, ten byl podán např. v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, dle kterého *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“*

Stěžovatel v průběhu správního řízení skutečně neuvedl žádné skutečnosti, které by byť jen naznačovaly, že by byl ve vlasti vystaven pronásledování z důvodů pro azylové řízení významných (§ 12 zákona o azylu), neboť jako důvod odchodu uvedl problémy se soukromými osobami, jež mu pro jeho katolické vyznání vyhrožovaly a nutily ho přestoupit na pravoslavnou víru. Lze tedy na souzený případ plně vztáhnout závěry, které již Nejvyšší správní soud opakovaně vyslovil, a to např. v rozsudku ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, (dostupný z <http://www.nssoud.cz>), kde konstatoval, že *„skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby a má zde ekonomické problémy, není bez dalšího ani důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ani důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 téhož zákona).“* Pronásledováním ve spojení s podezřením na podání žádosti o azyl za účelem pouhé legalizace pobytu se zabýval Nejvyšší správní soud dále v rozsudku ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54, a také v rozsudku ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, dostupných z <http://www.nssoud.cz>: *„Obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu. Nebyla-li žádost o azyl podána bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co stěžovateli*

nebyl pro pozdní podání žádosti prodloužen pobyt, na území České republiky pobýval nelegálně a brozilo mu správní vyhoštění, svědčí to o její účelovosti.“

Nejvyšší správní soud se také již vícekrát vyjádřil k otázce ochrany žadatele o mezinárodní ochranu před útoky soukromých osob v zemi původu. Pronásledování soukromými osobami nemůže být důvodem pro udělení azylu, pokud politický systém v zemi původu dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů - důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se stěžovatel skutečně domáhal poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout (obdobně např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, dostupný z <http://www.nssoud.cz>). Ze skutečností stěžovatelem uváděných nevyplynulo, že by mu pomoc ze strany orgánů veřejné moci byla odeprána, neboť z pohovoru není ani zřejmé, zda s dostatečnou intenzitou o takovou pomoc žádal (stěžovatel pouze neurčitě konstatoval, že od policie neočekával, že s ním bude všude chodit a hlídat ho, přestože o jeho problémech věděla).

Pokud jde o námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu, zejména reálného fungování policejního a justičního aparátu a vynutitelnosti práva na Ukrajině, Nejvyšší správní soud sice souhlasí s názorem, že je především na žalovaném, aby se pokusil opatřit si informace či důkazy o zemi původu žadatele; tuto povinnost však nemá tehdy, pokud žadatel vůbec žádné azylově relevantní důvody ani neuváděl a ve své žádosti o azyl (a na ni navazujících výpovědích ve správním řízení) se zmiňuje pouze o hrozícím útoku spoluobčanů - soukromých osob (což dle výše zmíněné ustálené judikatury není azylově relevantní důvod), aniž by se konstruktivním způsobem pokusil své problémy se státními orgány řešit. Na stěžovateli tedy ve správním řízení leželo břemeno tvrzení konkrétních azylově relevantních důvodů vztahujících se k jeho osobě; to však neunesl (obdobně viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 - 86, ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005 - 58, či ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 2 Azs 6/2003, dostupné z <http://www.nssoud.cz>). Jako irelevantní se ve světle citované judikatury jeví také námitka, že se žalovaný a krajský soud nezabývali postavením katolíků na Ukrajině. Toto tvrzení je ve zřejmém rozporu jak s obsahem spisu, tak s napadeným rozhodnutím a rozsudkem. Proto nelze ani akceptovat námitku nepřezkoumatelnosti, neboť v takovém případě by stěžovatel jen stěží mohl se závěry žalovaného a krajského soudu polemizovat; pouhý nesouhlas se závěry krajského soudu přitom nepřezkoumatelnost nezakládá (obecně k nepřezkoumatelnosti odkazuje Nejvyšší správní soud na ustálenou judikaturu, např. na rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, publikovaný pod č. 133/2004 Sb. NSS, nebo rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, publikovaný pod č. 244/2004 Sb. NSS)

Konečně Nejvyšší správní soud uvádí, že pravdivost tvrzení žadatele a věrohodnost jeho osoby jsou základem, z něhož se v azylovém řízení nutně vychází, neboť skutečnosti, které žadatel tvrdí, mohou být ověřeny zpravidla toliko rámcově. Potřebnou věrohodnost sama osoba, a tím i její příběh, nutně ztrácí, pakliže je nepravdivost tvrzení opakovaně zjištěna anebo nasvědčuje tomu, že k odchodu z vlasti vedly žadatele důvody jiné, než jím tvrzené. Věřohodností výpovědi (se zaměřením na katolickou věrouku) se zabýval Nejvyšší správní soud např. v rozsudcích ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 386/2004 - 40, a ze dne 19. 8. 2004, č. j. 4 Azs 152/2004 - 36, dostupných z <http://www.nssoud.cz>. Jestliže tedy stěžovatel nebyl v průběhu pohovorů schopen odpovědět na základní otázky týkající se

katolické věrouky (například na otázku, kdo byli rodiče Ježíše Krista), nelze vyčítat žalovanému (a potažmo i krajskému soudu), že projevíli pochybnosti o pravdivosti důvodů odchodu z vlasti; to vše v nepřehlédnutelné souvislosti se zadržením stěžovatele po více jak roce pobytu v České republice, teprve po němž o mezinárodní ochranu požádal (viz výše). I v případě, kdy by ve výpovědích rozpory shledány nebyly, stěžovatelem tvrzené okolnosti odchodu z vlasti by nenaplnily žádný z azylově relevantních důvodů - obdobnou situaci řešil Nejvyšší správní soud například v odůvodnění rozsudku ze dne 27. 7. 2005, č. j. 5 Azs 295/2004 - 88, dostupném z <http://www.nssoud.cz>).

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za situace, kdy stěžovatel žádný relevantní důvod přijatelnosti své kasační stížnosti neuvedl, Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje jeho vlastní zájmy.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost jako nepřijatelnou; proto ji podle § 104a s. ř. s. usnesením odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta. Ustanovené zástupkyni stěžovatele náleží v souladu s § 11 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti) ve výši 2100 Kč, náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč, dle § 13 odst. 3 vyhlášky, a dále daň z přidané hodnoty ve výši 456 Kč, celkem tedy 2856 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. srpna 2009

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu